

HET PLEIN

Verboden te schoppen, te slaan en te dreigen

Voorwoord

Leefbaarheid in de wijk begint bij het zich veilig voelen. Veiligheid is een van de eerste behoeften van de mensen. De bewoners moeten zich veilig weten in hun wijk. Ernstige onveiligheid dient zich zelden in één klap aan. Dat is een sluipend proces van verloedering, dat voortwoekert zolang het geen halt wordt toegeroepen. Lange tijd ging men ervan uit dat daar de politie voor was. De politie stelde de grenzen en moest deze handhaven. Sinds enkele jaren weten we dat dit niet werkt. De politie blijkt het niet alleen te kunnen. Samenwerking is dus het devies.

Daarom is de aanpak van Ton Huiskens mij uit het hart gegrepen. In deze brochure beschrijft hij op treffende wijze hoe een overzichtelijk stukje Rotterdam in de vernieling dreigde te raken. Waar anderen stoppen bij het beschrijven van de problemen, gaat Huiskens verder. Hij vertelt ook wat de betrokkenen er aan gedaan hebben. Waar nodig schroomt hij niet de vinger op de zere plek te leggen. Ook de politie heeft bij de aanpak op Het Plein haar verantwoordelijkheid opgepakt. Zoals u kunt lezen, ging dat in het begin moeizaam en onwennig. Uiteindelijk is de goede samenwerking vruchtbaar gebleken. Dat is te danken aan alle betrokkenen, bewoners, opbouwwerkers, politie en anderen. Deze mensen waren bereid hun eigen vertrouwde stellingen te verlaten, hun nek uit te steken en samen te zoeken naar een oplossing.

In elke stad zijn er plaatsen zoals Het Plein. Terecht noemt Huiskens zijn aanpak geen recept, dat gegarandeerd overal slaagt. Het is wel een voorbeeld hoe het mogelijk is een plein, straat of speelplaats een veilige plaats te laten zijn voor iedereen. Het is een praktijkgerichte bijdrage aan de discussie over wijkveiligheid. Ik vind dat belangrijk. Daarom ben ik blij dat de samenwerking tussen het opbouwwerk en de politie verder gaat en ook blijkt uit het gezamenlijk uitgeven van deze brochure over Het Plein.

Wijkveiligheid gaat ons allemaal aan. We moeten allemaal onze verantwoordelijkheid oppakken en samen de problemen te lijf gaan. Ik vertrouw er op dat de beschrijving van Het Plein daarbij voor velen een inspiratiebron zal zijn.

R.H. Hensing

Korpschef Regiopolitie Rotterdam Rijnmond

Inhoud

Voorwoord	1
Inleiding	3
Van verveling naar vernieling en geweld.	4
Het Plein heroverd	8
Eerste stap: politie op de strategische tijden op het Plein	8
Tweede stap: individuele aanpak van de jongeren	10
Derde stap: 'Het Plein is van ons'	12
Vierde stap: 'Jullie horen er ook bij'	13
Behoud van het Plein	14
De kwaliteit van het Plein	14
Preventie en politie	16
Bestrijding van de verveling en een beetje liefde	18
Een netwerk van hulpverlening	19
Naschrift	20

Inleiding

Groepen jongeren maakten een plein, ergens in Rotterdam, onveilig. Het ging daarbij van kwaad tot erger; vernielingen, intimidatie en geweld. Niemand zette grenzen.

In deze brochure wordt beschreven hoe geprobeerd wordt deze ontwikkeling te keren en van het plein weer een veilige plek te maken voor kinderen, jongeren en omwonenden.

Het initiatief tot actie werd genomen door omwonenden in nauwe samenwerking met het opbouwwerk, de politie en de beheercoördinator van de gemeente. Ook de scholen deden mee, het buurthuis, de bewonersorganisatie, en vele anderen (onder wie een wethouder en een raadslid).

Het gaat nu beter op het plein. Er is gebeurd wat er moest gebeuren. De politie treedt op. De kinderen zijn aangesproken door de school. En het plein is weer in gebruik genomen door de kinderopvang, en voor sportactiviteiten voor jongeren. Het is overigens niet alles goud wat er blinkt. Twee gezinnen zijn verhuisd, en tenminste één van de slachtoffers heeft nog steeds ernstige problemen met het verwerken van de dingen die haar zijn overkomen.

In de eerste hoofdstukken worden de stappen beschreven die zijn gezet om het plein te 'heroveren'.

Daarmee is de klus niet geklaard. In het laatste hoofdstuk wordt aangegeven wat gedaan moet worden om het plein in de komende tijd te 'behouden'. Er is nog veel te doen: herinrichting van het plein, een wijkpost voor de politie, professionele begeleiding van sportactiviteiten op het plein, verbetering van de samenwerking met instellingen voor hulpverlening. 'Werk-in-uitvoering' kortom.

In een naschrift geef ik als opbouwwerker mijn motivatie om dit verhaal op papier te zetten, en me in te zetten voor een veilige buurt en stad.

De brochure kan gezien worden als een praktijkgerichte bijdrage aan de discussie over 'wijkveiligheid' die in Rotterdam (en elders) is losgebarsten.

Het plein dat wordt beschreven bestaat echt, en ook de gebeurtenissen zijn niet verzonnen. Met het oog op de privacy van betrokkenen, en omdat het er voor deze beschrijving niet toe doet is een precieze aanduiding van de plaats van handeling achterwege gelaten. We noemen het gewoon 'het Plein'.

Van verveling naar vernieling en geweld

Het Plein is het grote speelplein in de wijk. Er liggen scholen aan, kinderdagverblijven en een naschoolse opvang. Op een schooldag spelen er honderden kinderen, op een dag zonder school een kleine honderd.

Het Plein was oorspronkelijk zo ingedeeld dat er voor verschillende leeftijdsgroepen iets te beleven was. Voor de verschillende leeftijden en voor jongens en meisjes waren er eigen plekken, met natuurlijke grenzen. Een goede plek om te voetballen, een soort fort waarop jongens en meisjes tot een jaar of tien regelmatig spelen, duikrekjes en een plaats voor peuters en kleuters.

Op het Plein heerst af toe een beetje animositeit. De ene groep betwist de andere het recht om er te spelen. Er zijn groepen die het Plein duidelijk als hun plein zien en andere groepen pesten of dreigen. Dit kun je de normale pleinknok noemen. De verhoudingen

zijn spannend, het loopt wel eens uit de hand met het gooien van stenen en vuurwerk naar elkaar.

Vlak na de zomer begon de escalatie. Er vormden zich 'gangs'. Eén van jongens van 7 tot 13 jaar met als thuisbasis het Plein, en een groep van wat oudere jongens in de leeftijd van 11 tot 16 jaar die opereerde vanuit de nabijgelegen boulevard. Deze groepen gingen zich samen, maar ook afzonderlijk steeds agressiever gedragen. Regelmatig verzamelden ze zich op een hoek en trokken dan luid schreeuwend door de straten, schopten tegen afvalbakken en gooiden fietsen omver. Zo'n beetje alles waar tegen aan geschopt kan worden werd aangepakt.

Geweld

Ook de kinderen van de particuliere school werden overvallen. Deze school wordt gezien als 'elite school'.

Er werd geld, computerspelletjes en dure schoenen buitgemaakt. Rollerskaters werden bedreigd en hun tassen en skates werden afgepakt, voorbijgangers en de instellingen aan het Plein werden lastig gevallen.

Dit gedrag werd min of meer gedekt door een kleine, maar harde groep volwassenen, voor een deel ouders en familie die vooral aandacht voor de kinderen hebben als er ruzie en daarmee sensatie ontstaat. Zij waren stand-by als er een confrontatie was tussen de kinderen en volwassenen die het niet meer pikten en corrigerend probeerden op te treden. Steeds minder bewoners durfden nog iets te ondernemen. Steeds minder kinderen durfden nog op het Plein, en ook de omliggende straten werden door de kinderen gemeden.

De bewoners, de conciërge van de particuliere school en anderen belden herhaaldelijk de politie over deze incidenten. De wijkagent werd aangesproken op het verschijnsel van een groep 'op zoek naar nieuwe grenzen'.

Er werd groot alarm geslagen toen bijna dagelijks volwassenen werden overvallen, een schoolmeisje werd aangerand, een vrouw werd gemolessteerd en haar zoontje van 8 jaar werd bedreigd ('gisteren hebben we je moeder gepakt, vandaag ben jij aan de beurt').

Een aantal bewoners overwoog serieus zich te bewapenen toen de politie bleef zeggen dat ze te weinig mensen hadden om wat te doen ('capaciteitsproblemen') en de feiten bagatelliseerde. Zij kregen het gevoel dat de politie hen als het probleem zag, omdat ze zo vaak belden, net die 'overspannen conciërge'...

Achtergronden

Hoe kon dit zo uit de hand lopen? De vraag naar oorzaken is meestal niet zo interessant. Als je daarmee aan de gang gaat kom je uiteindelijk bij Adam en Eva terecht, een appel en een slang.

Enige omgevingskennis is wel nuttig: details, zaken die voor de oplossing van belang zijn. Dat er een kleine maar overheersende groep bewoners in de wijk woont die zo nu en dan voor problemen zorgt was bekend. Dat er van tijd tot tijd iets spannends gebeurt ook. Deze gebeurtenissen waren echter extreem. Het bleef voortduren en het ging steeds verder. Niemand zette grenzen.

Er waren enkele min of meer toevallige aanleidingen voor de escalaties.

- Dit jaar was er net een lichter 'rotjongens' van de buurtschool afgekomen. Zij waren op school nog te handhaven, al hadden ze een negatieve invloed op de sfeer. Nu ze naar het voortgezet onderwijs gingen was er geen greep meer op deze groep.
- Gedurende korte tijd zijn er politievervalsantanten ingezet. Ze werden van de ene op de andere dag weggehaald om

ingezet te worden op een ander 'project' (het tegengaan en opsporen van diefstal van autoradio's). Gevolg was dat de groep jongeren het sein op groen gezet zag.

- De woningstichting plaatste twee grote Marokkaanse families in de wijk. Herhuisvesting wegens stadsvernieuwing. Het toch al broze evenwicht op straat sloeg door de komst van 15 extra straatkinderen definitief om.
- In de wijk neemt een kleine harde groep bewoners een relatief dominante positie in. Ze gedragen zich als de enige echte wijkbewoners. Ze zijn veruit in de minderheid, maar hebben een lange relatie met verschillende hulpverleningsinstellingen, buurthuizen en sociale projecten. Ze zijn getrainde gebruikers van gesubsidieerde instellingen. Zij weten daarin vaak de baas te blijven en hebben menige reorganisatie en nieuw beleid moeiteloos overleefd of overgenomen. Intussen blijven ze doen wat ze altijd doen: vanuit een gevoel van 'ik tel nooit mee', keihard de baas proberen te zijn. In elke wijk bestaan deze groepen. Op het Plein en de wijk er om heen slaagt deze groep er vaak in, ondanks hun relatief kleine aantal, een stempel te drukken

op welhaast elke openbare gebeurtenis. In combinatie met gelijkgezinden uit andere culturen wordt dat dan een front.

- Met het verkrijgen van een eigen onderdak had deze groep haar invloed in de wijk vergroot. Zij beheersten nu een groter deel van het Plein en van de aan het Plein gelegen straten. Dit had onmiddellijk gevolgen voor de sfeer op het Plein. Steeds minder kinderen uit wat gewonere milieus durfden nog op het Plein te spelen en ze gingen er vandoor als kinderen uit deze groep in zicht kwamen.
- Op het Plein werd van de ene dag op de andere door de gemeente een groot speelelement gesloopt. Reden: slechte staat van onderhoud. Door de bewonersorganisatie was de sloop opgevat als een noodzakelijke onderhoudsinterventie. Omwonenden en instellingen aan het Plein werden daarover niet geraadpleegd. Het speelelement fungeerde echter als een natuurlijke markering. Toen het werd gesloopt werd de jongerengroep op het hele plein de baas. Andere kinderen vermeden vervolgens het Plein.

Het plein heroverd

Er zijn vier stappen gezet om het Plein te heroveren:

- één: de politie op strategische tijden op het Plein
- twee: individuele aanpak van de jongeren
- drie: 'het Plein is van ons!'; gebruikers nemen weer bezit van het Plein
- vier: 'jullie horen er ook bij'; jongeren weer een plaats teruggeven.

Eerste stap

Politie op strategische tijden op het Plein

Omdat de politie niet zichtbaar rea-

geerde op de herhaaldelijke signalen van omwonenden en instellingen benaderde de opbouwwerker vlak voor de paasvakantie woedend en ten einde raad een wethouder en een raadslid. Dat hielp. Er kwam politie op straat, tussen vier uur 's middags en negen uur 's avonds. Politie op straat wil zeggen: letterlijk lopende agenten, meestal twee samen.

(Achteraf wordt duidelijk dat de actie van de politie al langer werd voorbereid. Bij een eerder bezoek van de burgemeester waren de problemen op het Plein aan de orde gesteld en met dit signaal ging 'het stadhuis' naar de

politie om een gerichte activiteit voor te bereiden.)

De actie van de politie had onmiddellijk resultaat. Er werd niet meer met stenen gegooid. Er werden geen mensen meer gemolesteerd en geen kinderen van hun bezittingen (Nike's, gameboys, sporttassen e.a.) beroofd. De meelopers in de jongerengroep trokken zich tamelijk snel terug.

De harde kern heeft twee of drie keer een confrontatie met de politie gezocht. Deze confrontatie werd, ook in de ogen van de jongeren zelf, door de politie gewonnen. De groep verspreidde zich, wat overigens wel tot gevolg had dat een deel van de problemen zich, op een kleinere schaal, naar andere delen van de wijk verplaatsten. De intensieve aanwezigheid van de politie heeft zo'n zes weken geduurd. Daarna werd dit geminderd en richtte de politie zich wat minder op preventief aanwezig zijn en meer op opsporing van de daders.

Signalen uit de wijk oppakken

De zaak was uit de hand gelopen omdat de politiechef in dit stadsdeel de signalen uit de wijk en de rapportages van de wijkagenten niet goed oppikte en geen actie ondernam. Hij wees steeds op de capaciteitsproblemen bij de politie. Als je er niks kunt, heeft het toch ook geen zin signalen op te pakken....Een ijzeren bureaucratie. Uit de officiële registratie van vandalisme en criminaliteit uit die periode blijkt achteraf dat er sprake was van een stijging van allerlei soorten vandalisme, diefstal, en diefstal met geweld in de gehele omgeving van het Plein.

Na het gesprek met de wethouder had de beheercoördinator van de wijk we-

Vier stappen

- **Stap 1:** de politie op strategische tijden op het Plein
- **Stap 2:** individuele aanpak van de jongeren
- **Stap 3:** 'Het Plein is van ons!'
- **Stap 4:** 'Jullie horen er ook bij!'

kelijks, later twee-wekelijks, overleg met de politiechef. Informatie uit de wijk, maar ook bij voorbeeld van de wijkagent, kwam via de beheercoördinator zo beter door in het politie-apparaat. De politiechef stond zodanig onder druk dat hij bereid was tot een veel grotere inspanning. De veiligheid van het Plein was prioriteit geworden. Dat werd door het politie-apparaat zelf gesteld, en wel door de bazen.

Door het contact tussen beheercoördinator en politiechef bleef de aandacht en kwamen er meer signalen bij de politie. De beheercoördinator stelde zich actief op de hoogte van de ontwikkelingen. Hij informeerde bij omwonenden en instellingen. Hij kwam regelmatig kijken en voegde zo kennelijk wat toe aan de waarnemingen van de politie. De pleincommissie die op initiatief van het opbouwwerk was gevormd vervulde daarbij een nuttige functie. De commissie is een platform, waarin omwonenden, scholen, instellingen en de wijkagent zitten. De pleincommissie heeft inmiddels de status van werkgroep van het Wijk Overleg Beheer, het officiële overlegorgaan tussen ge-

meente, bewonersorganisatie en corporaties in de wijk.

■ **Eerste stap: de politie op strategische tijden op het Plein**
Doel van deze stap was: normen terug op het plein, ruimte voor andere gebruikersgroepen en voorkomen van misdrijven op en om het plein.

Samenvattend:

Intensief politieoptreden heeft gewerkt. De misdrijven op en om het plein namen af. Jongeren zagen grenzen gesteld.

Daarvoor waren besluiten nodig op centraal en hoger niveau in de politie organisatie.

Overleg tussen beheercoördinator en politiechef had een waakhond-functie en verbeterde de informatie voor de politie.

Tweede stap

Individuele aanpak van de jongeren

Het aanspreken van de jongeren was niet alleen een taak van de politie. Ook de basisschool was daarbij betrok-

ken. Dit gebeurde gelijktijdig met het intensieve politieoptreden.

Voor de paasvakantie werden de jongens die nog op de basisschool in de wijk zitten uitgenodigd voor een gesprek met de directeur en de wijkagent. Individueel, maar wel samen met de ouders. In het algemeen ontkenen de ouders het gedrag van hun kind. Toch zijn vooral de meelopers erg geschrokken, en ze vertoonden zich minder in de groep. De echte harde kern kwam domweg niet opdagen. Deze groep bestond uit kinderen van enkele Marokkaanse, Kaapverdiaanse en Nederlandse gezinnen waarvan een aantal op de buurtschool zaten. Een jongere werd weer teruggeplaatst in een gesloten jeugdinternaat. Het gaat op zich om een zielig geval, maar wel totaal zonder normen.

Via de basisschool werd ook het bureau leerplicht ingeschakeld. De basisschool ging via dat bureau na of hun ex-leerlingen wel allemaal naar het voortgezet onderwijs gingen. Inschakeling van Bureau HALT verliep moeizaam. Via dat bureau worden jon-

geren gestraft voor vandalisme met het verplicht verrichten van werkzaamheden en schadevergoeding. Een belemmering is dat tegen jongeren onder de 12 jaar geen justitieel optreden mogelijk is, en HALT dus ook niet kan optreden. Probleem is verder dat de politie er weken over doet om een geval bij HALT aan te melden, waardoor het lik-op-stuk effect verloren gaat.

Aangifte

Er werden enkele jongeren opgepakt wegens aanranding van een schoolmeisje en het in elkaar schoppen van een vrouw. Tussen het tijdstip van aangifte en het oppakken van de ouders lag ongeveer drie weken.

De jeugd- en zedenpolitie werkt centraal. Dat blijkt enkele beperkingen mee te brengen. Hun contact met de wijkagenten is mager, en de mogelijkheid om een groep binnen de context van een wijk te benaderen ontbreekt. Ze kunnen daardoor ook niets doen aan het herstel van de betrekkingen tussen ouders en slachtoffers. Dat is jammer want in de buurt komen zij elkaar wel dagelijks tegen.

Voor de jeugd- en zedenpolitie zijn de kwesties waar het hier om ging relatief 'lichte' gevallen. En zo worden ze ook behandeld. Mede hierdoor ontbreekt bij slachtoffers de bereidheid om aangifte te doen van 'lichtere' incidenten, waarbij zij bijvoorbeeld nog net op tijd de deur van hun huis weten te bereiken. Terwijl die informatie juist nodig is voor een goede aanpak, waarbij niet alleen de incidenten maar ook de samenhang daartussen bekeken kan worden.

Een vrouw die op onregelmatige tijden thuis komt heeft een dergelijk incident meegemaakt. Op mijn verzoek ging ze aangifte doen. Ze is daarmee bij elkaar vijf uur bezig geweest. Eerst naar het districtsbureau waar ze te horen kreeg dat 'daarvoor hier geen aangifte gedaan kan worden'. Vervolgens ging zij naar het hoofdbureau om aldaar twee keer naar het verkeerde 'loket' gestuurd te worden.

Hulpverlening

De wijkagent liep tegen tamelijk moeilijke gezinssituaties aan, tot wel hele

ernstige verpaupering toe. Ook de school wordt met dit soort situaties geconfronteerd. Het ontbreekt dan aan kennis van en contact met het hele scala aan jeugdhulpverlening. Dit maakt het moeilijk een effectieve hulpverlening, in combinatie met een behoorlijke stok achter de deur, van de grond te krijgen. Een paar voorbeelden:

Kaapverdisch gezin, pa min of meer zoek, ma aan de alcohol, verbaal o zo van goede wil, maar absoluut geen grip op de kinderen (van 18 jaar tot 8 jaar). Een Marokkaans gezin, pa weer min of meer zoek, dan wel op stap. Ma zit in een compleet vervuilde woning, heeft weinig contact met de buitenwereld en absoluut geen zicht op de kinderen. Een Nederlandse alleenstaande moeder, die haar kind dan weer bij kennissen, dan weer bij ooms en tantes onderbrengt. Zij kan nauwelijks voor zichzelf zorgen, verwijt haar kind wel dat hij niet naar haar luistert maar heeft geen enkele invloed op hem.

In de wijk is geen effectief werkend netwerk op het terrein van de jeugdhulpverlening.

Voor kinderen beneden de 12 (of 14) jaar, die de dag en een deel van de avond op straat doorbrengen, is er geen eigen plek en geen stok achter de deur. Geen instelling die 'thuis' ver-

vangt. In de wijk is er geen instantie die het initiatief kan nemen voor de organisatie van een netwerk, of een plaats waar initiatieven genomen kunnen worden voor deze problemen die het Plein overstijgen, maar zich daar wel uiten. Het individuele traject werkt goed bij het kleiner maken van de groep, maar het confronteert de wijkagent en anderen met hun grenzen en dat werkt frustrerend.

■ De tweede stap: Individuele aanpak van de jongeren

Doel van deze stap was het scheiden van de meelopers van de harde kern, en de jongens die nog aanspreekbaar zijn de goede kant op sturen. Het aanspreken van jongeren samen met hun ouders op hun eigen verantwoordelijkheid door de school werkte snel en had een groot effect voor het plein.

Samenvattend:

Gesprekken op school maakten de groep kleiner.

Kinderen onder de 12 vallen buiten justitiële traject.

Aansluiting tussen politie en HALT duurt veel te lang.

Jeugdhulpverlening heeft geen contact met wijkagent, school e.d.

Er ontbreekt een 'thuis' voor de jongeren, die de dag en een deel van de

avond op straat doorbrengen en er is geen stok achter de deur voor de ouders.

Jeugd-en zedenpolitie zijn dadergericht op stedelijk niveau en het ontbreekt aan afstemming met wijkagenten en mogelijkheden voor herstel van betrekkingen tussen daders en slachtoffer, die elkaar wel regelmatig zien in de buurt.

Derde stap

'Het plein is van ons'

Twee weken na het begin van het intensieve optreden kon de veiligheid door de politie gegarandeerd worden aan de instellingen die aan het plein liggen. De kinderen van de kinderopvang aan het Plein gingen weer buiten spelen. Die veiligheidsgarantie was van belang, omdat het door het gooien met stenen niet meer verantwoord was met de kinderen buiten te komen. Op de kleintjes werd overigens niet echt gemikt. Het Plein met stenengooiers maakte de leidsters bang en de kleintjes kwamen wel af en toe in het schootveld.

De wijkagent had een gesprek met de Turkse vereniging. De Turkse ouders werd gewezen op de gevaren van ontsporing van hun kinderen. De moeders werd gevraagd om weer gewoon op de bankjes op het Plein te gaan zitten. Dat deden ze. Het werkte de-escalierend. Zo'n rijtje hoofddoeken brengt ook direct de sfeer terug.

Er zijn ook kleine verbeteringen aangebracht aan de inrichting van het Plein die het voor de wat jongere kinderen (5 tot 10 jaar) en meisjes weer wat aantrekkelijker maakte om op het Plein te zijn. De basisschool mocht wat kleine speelelementen komen uitzoeken bij de gemeente voorraad 'gebruikt en nog goed'. Een paar kleurige en eenvoudige klim-, hang-, en springdingen maakten het gelijk wat gezelliger en zachter.

Er was nog steeds politieursurveillance, maar minder intensief. Politieursveillantien liepen rond en de agenten op de wagens kenden nu het Plein en hun pappenheimers beter. De escalaties waren nu wat kleinschali-

ger en kwamen nu vaker van de bekende groep bewoners van wie de kinderen af en toe wat conflicten veroorzaken. Daarbij werden ze gedekt en soms gestimuleerd door hun ouders.

■ De derde stap: 'Het Plein is van ons' Het doel van de derde stap was om het gebruik van het Plein te stimuleren door anderen dan de jeugdbende. Dat lukte en het werkte.

Samenvattend:

Het doorzetten van politieursurveillance versterkte het gevoel van veiligheid bij gebruikers. Kleine verbeteringen van de inrichting markeerden de overgang naar betere tijden.

Vierde stap

'Jullie horen er ook bij!'

In de grote vakantie werden door het buurthuis recreatieve en sportieve activiteiten georganiseerd. Voor alle kinderen, dus ook onze vrienden van de jeugdbende.

Doel was bestrijding van de verveling en het leggen van contacten; open en

onbevooroordeeld.

Het zou zeker ook veelbelovend zijn geweest actief in te grijpen in de groepsstructuur van de kinder-en jeugdbende. Ervaring leert dat je systematisch het leiderschap in dit soort bendes moet aanpakken door de lagen in de hiërarchie meer ruimte te geven en de leiders daarna op hun knieën te laten terugkomen. Dat doe je door activiteiten te zoeken waarin anderen dan de leiders uitblinken en door harde normen met sancties te handhaven als gedragsregels overtreden worden. Het gaat daarbij om normen als niet schoppen, niet slaan en niet dreigen.

Je moet vooral niet de leiders gebruiken om rust en orde te handhaven. Dat verlies je het binnen afzienbare tijd. Je versterkt daarmee de bestaande verhoudingen in de groep en je wordt daarvan zelf afhankelijk. Zo'n groep is ook net een gevangenis, waar je niet meer uit kunt komen. Ook de 'leiders' niet. Het is ook in hun belang om effe te moeten bukken...

De instelling voor sociaal cultureel werk in de wijk vindt dat je juist wel gebruik moet maken van de leiders in de groep. Hier kom je dan moeilijk uit. Je moet met hart en ziel aan zo'n nieuwe benadering werken. Geloof je er niet in, dan kun je het ook niet. Zo'n benadering vraagt ook dat je vrij snel stevig inzet. Over de uitgangspunten van de aanpak werden we het niet eens. Het buurthuis vreesde een te grote slijtage van werkers die zo aan het werk zouden gaan. Zij zagen geen geschikte kandidaten en waren van mening dat het aanpakken van de leiders aanpakken zou leiden tot het vergroten van de conflicten, en ook de volwassenen er in zou betrekken. Deze argumenten tegen de door mij voorgestelde lijn kon ik wel begrijpen. De moeilijke kant van mijn benadering is nu juist dat je er met hart en ziel moet achter staan. We hebben niet te lang bij de discussie over de uitgangspunten van de aanpak stilgestaan. Dat zou het klimaat van samenwerking verstoord hebben en dus niet productief hebben gewerkt. Er is door de instelling voor sociaal cul-

tureel werk een plan van aanpak gemaakt. Daarmee stemde de pleincommissie in. De inzet van het buurthuis en hun betrokkenheid bij de problemen waren belangrijker dan het verschil van mening over de aanpak. Bovendien was er door het politieoptreden al wat veranderd in de structuur van de groep. In de grote vakantie zijn in opdracht van het buurthuis door recreatieleiders twee keer per week activiteiten georganiseerd. Ook was er een feestelijke en spectaculaire afsluiting.

Deze activiteiten bevestigden de verbeterde sfeer en boden een alternatief voor de verveling. En verveling is meestal de start van de hier beschreven incidenten.

■ De vierde stap: 'Jullie horen er ook bij!'

Doel van de stap was om jongeren binnen duidelijke grenzen weer een nieuwe plaats te geven op het plein en ingrijpen in de negatieve groepsvorming door het organiseren van recreatieve activiteiten.

Samenvattend:

Er is een begin gemaakt met recreatieve activiteiten op het Plein. Dat is goed voor de sfeer, goed tegen de verveling en vooral leuk.

Het plein behouden

Na de spannende en succesvolle aanpak die hiervoor werd beschreven was het evenwicht op het Plein hersteld en de steeds negatiever wordende spiraal doorbroken. In het vervolg worden de initiatieven beschreven die nodig zijn om het succes te bestendigen. De gebeurtenissen op het Plein maakten ook duidelijk dat er voor blijvend succes meer moet gebeuren.

Wat volgt zijn geen stappen die al zijn gezet, maar voorstellen die in de pleincommissie zijn ontstaan en die in de komende tijd uitgevoerd moeten worden. Daarbij wordt geprobeerd om de les die geleerd is in het afgelopen jaar serieus te nemen, en voorwaarden te scheppen die een terugval tegen gaan. We staan weer aan het begin. Veiligheid terugkrijgen was één ding, veiligheid behouden is een tweede. Om dat te bereiken moeten er op vier gebieden verbeteringen worden bereikt:

- 1. De inrichting van het Plein moet beter. De natuurlijke begrenzingen moeten terug. Zo is er voor alle leeftijdsgroepen weer een plaats.
- 2. Het contact tussen politie en bewoners moet verbeterd worden en de preventieve surveillance moet door gaan.
- 3. De activiteiten voor jongeren die veel op straat verblijven moeten blijven en uitgebreid worden.
- 4. De hulpverlening aan mensen die in de knel zitten moet verbeterd, tegelijk met een duidelijker stellen en handhaven van normen en gedragsregels.

1

De kwaliteit van het plein

De inrichting van het Plein moet weer de kwaliteit krijgen die het ooit bij de oplevering had. Die kwaliteit zat vooral in een duidelijke afbakening van ruimten voor verschillende leeftijdsgroepen

en een scheiding tussen het speelplein en de woonhuizen en kantoren. Belangrijk is verder de mogelijkheid om kleine aanpassingen snel te kunnen doen.

Bij de herinrichting zullen de kinderen, de school en de ouders betrokken moeten worden. De kinderen verblijven er altijd, het is in de eerste plaats hun plein. Uit een oogpunt van preventie van vandalisme is het ook verstandig om de kinderen bij de inrichting te betrekken. Hier ligt vooral een taak voor de buurtschool. Ook de andere instellingen die aan het Plein liggen moeten daarbij betrokken worden.

Hobbels

Hobbels die genomen moeten worden zitten in het plannen maken, de tijd die het kost om veranderingen zichtbaar te maken en het geld dat onvermijdelijk met herinrichting gemoeid is.

Eerste hobbel is dat het maken van een ontwerp. De verantwoordelijke dienst is druk bezig met een reorganisatie, er zijn veel zieken, er is weinig duidelijk en het is moeilijk om afspraken te maken. Er is geen zekerheid of er geld is en dus kan er niet aan een plan gewerkt worden! Het bezoek van de wethouder en de burgemeester aan het Plein heeft nog niets opgeleverd. Op een tekenactie en brieven van de kinderen is geen antwoord gekomen.

De pleincommissie wil de kinderen bij het ontwerp betrekken. Dat brengt mee dat de betrokken diensten hun werkwijze moeten aanpassen. Er kan geen 14 maanden zitten tussen het overleg met de kinderen en de uitvoering van de plannen. Als je het belang-

rijk vindt om de kinderen uit de buurt nauw bij de planvorming te betrekken, zal er dus iets moet gebeuren aan de gebruikelijke manier van werkvoorbereiding en planning.

Improviseren

Er wordt geprobeerd om wat te schuiven met de planning van Gemeentewerken, waardoor de verbetering van het Plein naar voren gehaald kan worden. Daarbij stuiten we op een volgende hobbel. Er wordt geen geld gereserveerd voor de vervanging van speelelementen in de meerjarenplanning. Voor middelen daarvoor is steeds een politiek besluit nodig. Gevolg is dat snel inspelen op ontwikkelingen niet kan. Vervanging van de bestrating van het plein is overigens wel opgenomen in de meerjaren-cyclus van Gemeentewerken. Wie begrijpt het nog?

Kortom, er moet op grote schaal geïmproviseerd en geregeld worden. De betrokkenen doen hun best, toch zou deze kwestie ook vanuit de beleidmakers wat meer aandacht moeten krijgen. Zoals het nu gaat is het erg veel gedoe.

Wat moet er gebeuren?

- De verantwoordelijke diensten moeten nu echt met voorstellen komen.

- Met Gemeentewerken en/of het stadhuis moet geregeld worden dat de tijd tussen het maken van de plannen en de uitvoering bekort wordt om de kinderen er bij te kunnen betrekken.
- Zodra er zekerheid is over uitvoering moet de 'kinderinspraak' georganiseerd worden via de buurtschool.
- Er moet ook een inspraakronde komen voor de wijkbewoners en voor de instellingen aan het plein.

Verder moet er een adres gezocht worden voor de structurele knelpunten. Wie in welke kamer op het stadhuis of de ambtenarentoren aan het Marconiplein moet nog eens kijken naar de eigenaardigheden van de systematiek van de financiering?

Als alles goed gaat kan binnen een of twee jaar de oude kwaliteit op het plein worden teruggebracht. Wat meer groen als extra element zou het aanzicht van het plein verzachten.

2

Preventie en politie

Op preventie gerichte surveillance te voet blijft nodig. Voor de surveillance is duidelijkheid over de normen die gehandhaafd moeten worden van groot belang, in combinatie van kennis van de pappenheimers. Waar reageren ze

wel op en waar niet. Wie is wie in deze wijk. Niet reageren wordt ervaren als instemmen met wat er gebeurt. Zeker door jongeren en mensen uit landen waar de politie veel harder is.

Het bepalen van wat de normen zijn is niet alleen een taak van de politie; het zou in samenwerking met bewoners en instellingen moeten gebeuren. De meningsvorming van verschillende partijen kan over en weer tot verbetering van de betrekkingen leiden. Van de kant van de politie moeten de mensen die surveilleren bij de discussie betrokken zijn. Hun ervaring is belangrijk. Het is een spannend terrein omdat het onderscheid tussen uitvoering en beleid bij de politie, zeker in contacten naar buiten, harder ligt dan bij andere instellingen.

De discussie over de normen en de handhavingsmogelijkheden, inclusief sancties, moet zich niet alleen toespitsen op de jongeren in de wijk. Dat versterkt de stigmatisering van zo'n groep en vergroot daarmee het probleem. Er moet ook gediscussieerd worden over geluidsoverlast, hondepoep, foutparkeren, hinderlijke horeca. Weer wennen aan het feit dat normen gesteld en gehandhaafd worden heeft, los van de norm waarover het gaat, een uitstralend effect. Het is wennen aan een nieuwe situatie, waarin niet alles stukje bij beetje steeds achteruit gaat en slechter wordt.

Met deze discussie hebben we weinig ervaring. Niet vrijblijvend praten over onderwerpen als geluidsoverlast, het sluiten van de portiekdeuren, zoveel mogelijk met de betrokkenen zelf, hoe moet dat? Communicatie via de wijkkrant is essentieel. Portiekgesprekken zijn een middel, discussies met zelforganisaties, bijdragen van belangrijke instellingen als basisscholen, sociaal cultureel werk. We staan nog aan het begin.

En lang niet alles kan op wijkniveau aangepakt worden. Het is een zaak waarin samenspel tussen de wijk en stad nodig is. Het is niet mogelijk bij voorbeeld om alleen in een wijk het wapenbezit onder jongeren terug te dringen.

Politiepost

Op voorstel van de wijkagent wordt geprobeerd om een soort wijkpost van de politie aan het Plein te vestigen. Hier krijgen de wijkagent en de politie-surveillanten hun basis. Doel is de drempel te verlagen, de politie direct aanspreekbaar te maken en contacten te onderhouden met de moeilijke groepen. Vanuit zo'n wijkpost zou de aanpak van de jongerengroepen ook beter gecoördineerd kunnen worden.

De politie is minder goed ingericht om te reageren op klachten; klagers worden al snel zelf als probleem gezien. Er is een afnemend vertrouwen in de mogelijkheden van de politie en daarmee een afnemende bereidheid om klachten te melden; 'het helpt toch niet'.

Er bestaat ook angst om contact te leggen met de politie. Die angst is reëel. Er zijn voorbeelden dat contacten met de politie of het indienen van een bezwaarschrift leidt tot bedreiging en intimidatie. Deze feiten die wel gemeld aan de wijkagent, maar er is uit angst geen formele aangifte van gedaan. Een ander voorbeeld van de houding

van een deel van de bewoners ten opzichte van de politie: de jongens van de jeugdbende zeggen tegen een achtjarig jongetje dat zijn vader, die samen met de politie is gezien, 'een NSB-er' is. Er is in de wijk een kleine maar zeer harde groep waarvoor menigeen opzij gaat. Samenwerking met de politie, of een goed contact met de wijkagent, kan voor een bewoner onmiddellijk gevolgen hebben en is geen neutrale activiteit. In de ogen van een deel van de bewoners loopt hij over naar de tegenpartij.

Burger en politie

Het is voor de politie uiteraard moeilijk te accepteren dat ze gezien wordt als 'tegenpartij' in situaties waarin ze zichzelf ziet als hulpverlener. Bewoners zijn in hun contact met de politie zeer dubbelzinnig. Voor het werken in de preventieve sfeer is dit een knelpunt dat niet alleen vanuit de politie kan worden opgelost. Alleen een effectiever politieoptreden over langere tijd, of het realiseren van een buurtpost, is dus onvoldoende om de contacten te verbeteren. Bij het vergroten van het vertrouwen van de burger in

de politie moet niet al te snel resultaat verwacht worden. Een beetje vooruitgang is voorlopig al heel mooi.

Met een buurtpost van de politie zijn de problemen in de relatie tussen politie en burger misschien wel beter hanteerbaar. Zo'n buurtpost moet dan wel zelf iets kunnen ondernemen, en voor zaken met bureau HALT bijvoorbeeld zou je niet eerst naar het districtsbureau moeten.

Wat er moet gebeuren

- *Er is behoefte aan een op preventie gerichte surveillance.*
- *Er moet een buurtpost komen voor de wijkagent, misschien zelfs samen met HALT.*
- *Welke normen staan de komende tijd centraal en kunnen ook gehandhaafd worden? Deze normen hoeven niet uitsluitend op jongeren gericht te zijn. Er kan bijvoorbeeld ook gedacht worden aan de aanpak van parkeren, hondepoep of geluidsoverlast. Dat kan leiden tot het wennen aan de terugkeer van normen. Het is te verwachten dat dit een uitstraling heeft.*
- *Het opdoen van ervaring met het praten over normen in de wijk. Met wie*

praten we daarover, wie nodigen we uit om mee te praten? Te denken valt aan de Turkse vereniging, de oudercommissie, de onderwijzeressen, vrijwilligers van het clubhuis, mensen van de bewonersorganisatie. Gebruiken we de wijkkrant ook? Informeren we de middenstand in de wijk extra? Gaan we toch maar van start met portiekgesprekken? De kunst is om al vast een stap te zetten, en ondertussen de andere voor te bereiden.

- *Er moet een coördinatiepunt zijn, omdat er veel gedaan wordt door veel betrokkenen, die werken vanuit verschillende organisaties.*
- *Ook moeten we preciezer nadenken over de plaats van de politie bij preventie en de relatie daarbij tot de bewoners.*

3

Bestrijding van de verveling en een beetje liefde

In de wijk is een groep jongeren die heel veel op straat zwerft en ontspoot. Soms uit verveling, soms door de gokautomaten die in de directe omgeving ruim voor handen zijn, soms gewoon uit geldtekort (je wil een bromfiets, naar de disco e.d.). Er zijn heel wat 8-jarigen die al gauw vier jaar straatervaring hebben.

In de vakantieperiode hebben twee professionele recreatieleiders twee middagen per week activiteiten georganiseerd. Dat was direct een succes. Er werd gesport en gespeeld en niet verveeld. Het was leuk. Dit experiment moet doorgezet worden! Het zou elk weekend georganiseerd moeten worden. In de weken van de ramadan intensiever, omdat dan tot zonsopgang hele groepen schaarloos rondlopen. Een punt van overleg met de Turkse vereniging.

Pannekoeken

Beroepskrachten met ervaring met recreatieve activiteiten in de buitenruimte worden schaars. Mensen met hun hart op de goede plek die kinderen en jongeren zonder vooroordelen tegemoet treden, waar vind je die? De gro-

te veranderingen in het sociaal-culturele werk met een verschuiving naar activiteiten op het gebied van educatie en emancipatie maken dat het recreatieve kinderwerk en jongerenwerk in de wijk nog slechts marginaal aanwezig is. Voor dit jeugdwerk is weinig geld beschikbaar en het heeft een lage status binnen het welzijnswerk. Bovendien zijn werkers op dit niveau begeleiders van vrijwilligers en doen ze zelf nauwelijks meer uitvoerend werk.

Binnen de opleidingen worden vaardigheden op dit gebied niet meer geleerd. Alleen in de opleiding voor recreatieleider en bij sportleraren is deze kennis en kunde terug te vinden. Deze mensen worden doorgaans als vakkrachten op uur-basis ingehuurd. Op die basis kunnen wel activiteiten worden georganiseerd, maar het opbouwen van relaties met de jongeren vraagt een langduriger inzet.

Hier ligt dus een structureel probleem, als je tenminste vindt dat professionele ondersteuning van recreatieve en sportieve activiteiten een noodzakelijk voorwaarde zijn voor een goed preventiebeleid.

Het recreatieve werk is de afgelopen jaren systematisch de buurthuizen uit bezuinigd. De politiek heeft hard meegewerkt aan de negatieve beeldvorming van dit werk. De grappen over bingo waren niet van de lucht. Het richten van het sociaal cultureel werk op vooral educatie en emancipatie heeft z'n prijs. Sportieve en recreatieve activiteiten zijn een effectieve manier om met de jongeren in contact te komen en het heeft een positieve uitstraling naar de omgeving. Het is onzin om te verwachten dat dit moeilijke werk vooral door vrijwilligers zal worden gedaan. Dat gebeurt wel, maar naarmate de groep moeilijker is, zullen er minder vrijwilligers zijn. De jongeren zelf zullen zeker geen 'kostendekkende bijdragen' voor deelname betalen. En toch, pannekoeken bakken, buiten, met 8-jarige straatkinderen verandert de sfeer. Een spannende speurtocht met een mooie prijs, een competitie spaanse vlaggen, hutten bouwen en erin blijven slapen, ook dat helpt de openbare orde.

Wijkveiligheidsbeleid, dat niet ook naar zelfgebakken pannekoeken ruikt mist een dimensie.

Thuis

Ik ben ook op zoek naar een 'thuis' op straat. Zou een reeks van activiteiten door een vast staf mensen hierin kunnen voorzien? Recreatief werk, sportief werk, maar ook een huiswerkklas. Wat zou je kunnen doen in samenwerking tussen pleinenwerk en sportverenigingen. Lukt het om wat doorstroming te bevorderen naar sportclubs en liefst clubs met een hoog 'thuis-gehalte'?

Een initiatief als op het plein liep al snel tegen gebrek aan geld aan. De discussie over 'budgetair neutraal' en 'herschikking' kan je niet vanuit een pleincommissie voeren. Je moet die ook niet voeren. Je zegt dan tegen andere uitvoerend werkers: wat jullie nu doen is eigenlijk minder belangrijk, ga maar werken op het plein. Zo'n start begint met tegenzin en niet met het enthousiasme en de inzet die bergen verzet.

Beleidsmatig moet er snel toegankelijk, 'vrij' geld zijn. Zolang dat er niet is, is aankloppen voor wat extra's de enige begaanbare weg. Bij het Plein was zo'n potje, vanuit het stedelijke preventiebeleid.

De pleincommissie zou bij de besteding van de middelen een serieuze stem moeten hebben. Een goede vorm daarvoor moet nog gevonden worden.

Wat er moet gebeuren:

- *De recreatieve en sportieve activiteiten moeten worden voortgezet. De instelling voor sociaal cultureel werk zorgt voor de organisatie en de coördinatie.*
- *Tijdens de vakanties en de ramadan worden extra buitenactiviteiten georganiseerd, de Turkse zelforganisatie wordt hierbij betrokken. De politie levert dan ook wat extra surveillance.*
- *De pleincommissie krijgt een zwaarwegende stem in de besteding van de middelen.*
- *In het wijkbudget moet 'vrije' ruimte komen, om snel ergens op in te kunnen spelen.*

4

Een netwerk van hulpverlening

Wijkagent, HALT, basisschool, huisarts, (woon)maatschappelijk werk zouden elkaar, zonder in een eindeloos vergader-circuit terecht te komen, moeiteloos moeten kunnen vinden. Een gevoel van onmacht bij de werkers in de wijk kan dan omgezet worden in gerichte actie. De GGD of een andere instelling zou moeten kunnen helpen bij het ontwikkelen van zo'n netwerk.

Kiezen of kabeln

Het netwerk van hulpverlening zou snel en zo eensgezind mogelijk tot keuzes moeten komen van de wijze waarop geopereerd wordt in verschillende gevallen. Niet iedereen die overlast veroorzaakt bij voorbeeld is gediend van hulpverlening of wil aan verbetering werken. In zo'n geval moet er geïnvesteerd worden in het actief stellen van grenzen aan de overlast, zonder al te veel ontsnapingsmogelijkheid naar halve hulpverleningsinterventies. Het rondschuifelen door de hulpverleningsorganisaties kan tot meer

problemen leiden dan het oplost. Er zijn gevallen waarin er vooral werk is voor de burens, voor de woningbouwvereniging en de wijkagent, inclusief gerechtelijke procedures tot huisuitzetting.

Omgeving versterken

Als het op het Plein rustiger blijft kan de druk op straten en portieken toenemen. Daar kan op worden ingespeeld door bijvoorbeeld een ronde portiekgesprekken, georganiseerd door het opbouwwerk en de woningstichting. Daar-

in kan worden toegewerkt naar heldere afspraken per portiek en een inventarisatie van problemen in de directe omgeving van de portieken. De kennis van de wijk die zo wordt opgedaan kan worden benut om het inplaatsingsbeleid te verbeteren en de controle op de afspraken daarover te vergroten. Mogelijk kan zo beginnende verpaupering worden bestreden.

Wat er nodig is om het plein te behouden

- 1. Herinrichting en verbetering van het Plein regelen, met veel contact met en invloed van betrokkenen.
- 2. Doorzetten van regelmatige surveillance van de politie en de vestiging van een wijkpost met een lage drempel
- 3. Oefenen met stellen van normen en oefenen met verschillende manieren van praten daarover in de wijk.
- 4. Doorgaan met sport-en recreatiewerk
- 5. De Pleincommissie wat steviger maken, door haar zeggenschap over het activiteiten-budget te geven.
- 6. Netwerk voor jeugdhulpverlening opzetten.
- 7. In de straten portiekgesprekken organiseren, als vorm van discussie over normen, signalering van problemen en verbetering van inplaatsingsbeleid.

Naschrift

In dit project liep ik op tegen een groep jongens die er een ontzettend zootje van maakte. Ik heb steeds, tot vandaag, een dubbele houding naar deze gasten. Aan de ene kant ben ik gewoon woedend. Ik ben kwaad over de ontzettende rotzooi die ze aanrichten. Maar voor heel wat van die jongens heb ik, ondanks wat er gebeurd is, ook begrip. Ik snap ze en zie ook hun klasse.

Ik was ook kwaad op mezelf en op anderen. We schoten te kort in het stellen van grenzen. Het is ook onduidelijk waar je verantwoordelijkheid begint. Je bent eerder geneigd om je om te draaien dan om in te grijpen en grenzen te stellen. Hard, ondubbelzinnig en regelmatig. Het is altijd gemakkelijker om het niet te zien, niet te reageren, sterker nog 'verstandig' te zijn en plaatsen met mogelijke hinderlijk gedrag te mijden.

Als we dat blijven doen en de zaak eerst vreselijk uit laten lopen voordat we ingrijpen, dan krijgen we nog een hoop werk. En we doen dan niet alleen de slachtoffers, maar ook deze gasten en hun vele vrienden tekort. Het stellen van normen en het bepalen van de grenzen tussen verdraagzaamheid en tolerantie aan de ene kant, en overlast, hinder en machtsuitoefening aan de andere kant blijkt ingewikkelder dan het lijkt.

Wie voelt zich geroepen om hierin duidelijk te zijn? Is dit de taak van de politie? Is de vanzelfsprekendheid van weleer nog iets waar we naar terug kunnen?

Ik heb dit project beschreven om te laten zien dat het mogelijk is om een uit de hand gelopen situatie weer 'terug naar normaal' te krijgen. Dat is gelukt omdat een aantal mensen elkaar gevonden heeft bij het werken aan de situatie. Een verstandige wijze van samenwerken aan uit de hand gelopen geweld kan zaken oplossen. Deze beschrijving is geen recept. Het is een beschrijving van maatwerk gericht op de situatie van dit Plein.

Opbouwwerk

In de aanpak zitten enkele belangrijke opbouwwerk elementen.

1. Mensen en instellingen die meewerkten om het Plein weer terug naar normaal te krijgen werden consequent aangesproken op wat ze wel konden en meestal ook goed konden. We verspeelden geen tijd aan wat allemaal misschien in een toekomst zou moeten gebeuren.
2. De houding die je in zo'n knokpartij inneemt en die alle partners die meewerken moeten innemen is doorslaggevend: 'Wij gaan voor de winst en voor niks minder'. Je straalt die wetenschap uit en de wil dat je gaat winnen, niks meer en niks minder. Bij dit soort problemen heb je dat zelfvertrouwen nodig en de bereidheid om tot het uiterste te gaan. Onzekerheid is er ook, maar dat voelt in deze situaties meer als uitdaging. Tegenslag en mislukking op onderdelen mogen het gevoel dat je gaat winnen niet in de weg gaan zitten.
3. Het opbouwwerk element zit ook in de planmatige aanpak. De kaarten van het spel worden verspreid ingezet en op elkaar afgestemd. Je mag gerust een slag verliezen. Je gaat weg voor de hoofdprijs; een goed resultaat is dat je aankomt bij de streep.

De nauwe samenwerking met de politie was spannend. Uit eigen kring hoorde ik soms: 'samenwerken met de repressie', 'Huiskens, je wordt een professor fatsoen'. Dat zijn zaken waarover we open met elkaar moeten praten. Dat kan best starten met een gekscherende opmerking, maar dan wel verder praten graag.

De samenwerking met de politie was ook spannend omdat nauwere samenwerking met de politie ten koste kan gaan van je onafhankelijke positie als opbouwwerker.

Ruimte scheppen

De veiligheid op straat en gevoelens van onveiligheid raken me. Ik erger me net als velen anderen aan de toename van bedreigingen. Vooral mensen die zich minder goed kunnen vereren zijn daarvan het slachtoffer. Er zit een spanning tussen tolerantie

voor de vele manieren waarop mensen in onze stad leven en de noodzaak van strakkere grenzen met sancties, juist om die verschillen mogelijk te maken. Het gaat niet om 'orde' zonder meer, maar om normen die ruimte scheppen.

Een vrouw met een hoofddoek, naast een geheel opgetutte travestiet, die misschien maar een ding delen: respect voor elkaars verschillend zijn en daarom respect voor elkaars integriteit. Is dit een naïeve opvatting? Is dit een droom die reeds achter ons ligt nu de toon in de veiligheidsdiscussie harder wordt?

We krijgen onze stad pas terug als we eerder boos worden en eerder wat zeggen van kleine dingen die niet kunnen.

Ziet U een kind met een steen gooien, zeg er wat van, ook als het Uw eigen kind niet is.

Ziet U een iets te groot mes in een iets te kleine hand, merk het op, reageer, liefst met kleinmakende humor.

Denkt U dat U zich moet wapenen om veilig te zijn, besteed Uw geld dan goed en volg dan een cursus weerbaarheid en U bent sterker dan ooit te voren!

Het wordt veiliger in de stad als we niet onze rug, maar ons gezicht laten zien.

Colofon

HET PLEIN

Verboden te schoppen, te slaan en te dreigen

Serie 'Opbouwwerk-in-uitvoering', nr. 4, 1993

Deze uitgave is tot stand gekomen in samenwerking van het Rotterdams instituut bewonersondersteuning, Rio, en de Regiopolitie Rotterdam Rijnmond.

De serie 'Opbouwwerk-in-uitvoering' wordt uitgegeven door het Rio, Rotterdams instituut bewonersondersteuning.

Kortenaerstraat 1
3012 VB Rotterdam
010-4110333

Tekst: Ton Huiskens
Eindredactie: Anne van Veenen
Redactionele bijdrage: Edward van Harmelen
Vormgeving en productie: Erik Lindenburg
Foto's: Joop Reyngoud
Druk: Rio-druk, Rotterdam

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DE HAAG

Huiskens, Ton

Het plein: verboden te schoppen te slaan en te dreigen / Ton Huiskens; [eindred.: Anne van Veenen; foto's: Joop Reyngoud]. - Rotterdam: Rio, Rotterdams instituut bewonersondersteuning. - Ill.- (Opbouwwerk in uitvoering; nr.4)

ISBN 90-72674-02-2

Trefw.: opbouwwerk; Rotterdam / veiligheid op straat; Rotterdam.

Copyright © 1993, Rio, Rotterdam

Het Plein. De knok om het gebruik van het plein tussen groepen jongeren, kinderen en omwonenden escaleert. Het komt tot bedreigingen, beroving en geweld.

Omwonenden proberen in samenwerking met het opbouw-
werk en de politie grenzen te zetten en van het plein weer
een veilige plek te maken voor iedereen.

Het plein wordt in vier stappen heroverd.

- Intensieve surveillance van de politie op strategische tijd-
stippen.

- De jongeren worden met hun ouders individueel aange-
sproken door de school en de wijkagent.

- 'Het plein is van ons'; de scholen nemen het plein weer in
gebruik en de kinderen gaan weer op het plein spelen.

- 'Jullie horen er ook bij'; het buurthuis organiseert samen
met de Turkse vereniging sportwedstrijden en recreatieve
activiteiten op het plein.

De pleincommissie van omwonenden en instellingen staat
nu voor de uitdaging om de veiligheid van het plein te be-
houden en de regels te handhaven: 'Verboden te schoppen,
te slaan en te dreigen'.

Het Plein is een praktijkgerichte bijdrage aan de aanpak van
de onveiligheid in de wijken waarmee bewoners, politie, op-
bouwwerkers en andere betrokkenen hun voordeel kunnen
doen.

Ton Huiskens (43) werkte als opbouwwerker in de Rotter-
damse stadsvernieuwingswijken Delfshaven en Oude Noor-
den, en in het na-oorlogse Hoogvliet. Hij is projectleider van
het ontwikkelingsproject 'Eye Eye', dat beoogt in een reeks
wijken netwerken van straatcontactpersonen op te zetten
die vervuiling en vernielingen signaleren, de voedingsbo-
dem van onveiligheid.

Hij publiceerde eerder 'KENNIET BESTAAT NIET; campag-
ne tegen het verval van een na-oorlogse woonwijk' (Rio,
1988).

Opbouwwerk-in-uitvoering nr. 4

Opbouwwerk-in-uitvoering is een reeks praktijkbeschrijvin-
gen onder het motto: hoe zet je als opbouwwerker een pro-
bleem om in een georganiseerd initiatief.

Redactie: Anne van Veenen

Deze uitgave kwam tot stand via samenwerking tussen het
Rotterdams instituut bewonersondersteuning en de Regio-
politie Rotterdam Rijnmond.

The logo for Rio, featuring the word 'Rio' in a stylized, rounded, red font. The letter 'o' is replaced by a circle with a dot in the center, resembling an eye or a target. The logo is set against a white background that is part of a larger graphic element consisting of a white shape on a teal background.